

ADFÆRD OG TRIVSEL

Der er nogle ting, man som katteejer bør være opmærksom på, så katten får de bedste forudsætninger for at trives i hjemmet.

Det er ikke nogen videnskab at holde kat, hvis man kender kattens behov og følger nogle enkelte, gode råd.

Under dette menupunkt finder du en grundig gennemgang af den viden, ingen katteejer bør være foruden. Heldigvis er de fleste katte velfungerende, men en gang imellem står man som ejer med et adfærdsbetinget problem, der ikke sådan lige lader sig løse.

Pludselige ændringer i adfærden skal tages meget alvorligt, og katten bør altid undersøges hos dyrlægen, før man begiver sig ud i en egentlig adfærdsbehandling. Men måske er katten urenlig, og selvom dyrlægen siger, den er sund og rask, fortsætter den med at tisse på dynen. Det kan også være, at katten fra den ene dag til den anden oplever en voldsom angst ved høje lyde. Hvad stiller man op? Hos os er der heldigvis hjælp at hente.

AGGRESSIVITET

Katte kan udvise aggressiv adfærd af forskellige årsager

Her er en liste over de mest almindelige:

Sygdom

En kat, der har smerter, vil nogle gange være tilbøjelig til at udvise aggressiv adfærd over for både mennesker og andre dyr - selv nogen den normalt er helt tryk ved. Lad katten undersøge hos dyrlægen.

Voldsom leg

Nogle katte udviser aggressiv adfærd, når man leger med dem - typisk pga. overstimulering. Afbryd legen hvis katten overskrider dine grænser.

Forsvar

En kat, der føler sig truet, vil oftest forsøge at flygte fra truslen. Er den imidlertid trængt op i en krog, vil den forsvare sig med tænder og kløer.

Forskudt aggression

Katten kan ikke angribe den, der har udløst aggressionen. Derfor angriber den i stedet en anden. F.eks. bider katten ejeren, når dyrlægen vaccinerer den.

Angst

En pludselig forskrækkelse kan udløse aggressiv affærd.

Kæleaggression

Katten bliver overstimuleret af kærtegn og bider eller river. Lær at læse kattens signaler og fjern hænderne, før den siger fra.

Umotiveret aggression

En kat, der umotiveret går til angreb, vil ofte være dårligt socialiseret - typisk fordi den er taget for tidligt fra sin mor og søskende.

Dog ses denne adfærd nogle gange hos understimulerede katte.

Du kan undgå aggressivitetproblemer ved at opdrage din killing

Du må aldrig lege med killingen med dine hænder og fødder. Så lærer du den, at du skal "fanges", og det er ikke længere sjovt, når katten er voksen. Når killingen alligevel prøver at fange dine hænder, så henled dens opmærksomhed på et stykke legetøj.

Lær killingen at blive håndteret. Væn forsigtigt killingen til at blive rørt i ørene, øjnene og på resten af kroppen. Dette forhindrer, at den bliver aggressiv, når den skal håndteres af f.eks. dyrlægen, eller hvis du skal give den piller senere hen.

Har du en enlig killing på under 12 uger, er det livsnødvendigt for den, at den får selskab af en killing på samme alder. Killinger leger meget med deres søskende, og derigennem lærer de at styre deres aggressive leg. Hvis en killing river eller bider en anden killing hårdt, vil den bide igen eller afbryde legen. Hermed lærer killingen, at den bliver straffet, hvis den er for voldsom. Denne viden kan mennesker ikke lære killinger, og derfor ser man ofte aggressiv adfærd hos katte, der er taget for tidligt fra. Husk at det er strafbart for private at købe, sælge, overtage eller overdrage en eller flere killinger på under 12 uger.

Lær at læse kattens signaler

Er katten træt af kærtegn, vil den typisk holde op med at spinde, begynde at slå let med halen, sitre i pelsen og vende ørerne en anelse bagud. Disse signaler kan være svære at spotte så hold godt øje og respekter kattens måde at sige fra på.

Benyt godbidder som belønning når du vil vænne katten til at blive rørt. Prøv at starte i det små med at æ katten og rør eventuelt ved porterne. Giv en godbid med det samme. Prøv lidt mere næste gang og bliv ved, indtil du næsten kan gøre alt ved den. Bliv er katten sur, stopper du og fjerner godbidderne. Mange katte kan ikke lide at blive rørt på maven eller bagpartiet. Undgå derfor disse steder. Børn skal lære at respektere katten, så man undgår ubehagelige situationer. Kontakt eventuelt dyrlægen eller Kattehjemmet for yderligere råd og vejledning.

ANGST

Behandling af angst hos kat. Katte kan være angste af mange forskellige årsager. Måske er der kommet et barn eller et andet dyr i hjemmet, måske har katten oplevet noget voldsomt, eller du er flyttet et fremmed sted hen. Mange katte kan have problemer med at tackle forandringer i deres tilværelse. Du kan forebygge meget ved at sørge for, at der bliver taget hensyn til katten. Her er nogle eksempler på situationer, der kan gøre katte angste.

Angst pga. flytning

Holde katten i et tomt, aflåst rum - med bakke, mad og soveplads, mens der bliver rumsteret rundt. Dette sikrer også, at katten ikke flygter i panik. Det nye sted sætter du atter katten i et tomt rum med bakke, mad og soveplads. Når der er kommet ro over tingene, det værste er blevet flyttet rundt, og katten virker tryk, kan katten introduceres for hjemmet - et rum ad gangen. Har du overtaget en kat, der har været i et hjem før, er det vigtigt at introducere den langsomt for alle de nye omgivelser. Se mere under [Ny kat i hjemmet](#).

Angst for det nye dyr i hjemmet

Har du anskaffet dig en kat eller killing til din kat, kan det resultere i angst. Det skyldes, at katten pludselig skal dele sit territorium med en artsfælle, den ikke kender. Det er derfor meget vigtigt, at du vælger en kat, der passer sammen med den kat, du har i forvejen mht. alder og sind. Det er en

god idé at anskaffe den nye kat fra et internat, hvor man kan aflevere katten tilbage, hvis det ikke fungerer. Din kat kan også blive angst for andre dyr - f.eks. en voksen hund eller en hvalp.

Angst for håndtering

Nogle katte bliver angste, når man fikserer dem. De får med andre ord en angstreaktion, hvis man holder dem fast, hvilket kan umuliggøre f.eks. at behandle med piller. Du kan vænne din kat til at blive håndteret ved at lægge et håndklæde omkring den og holde roligt om den. Når den begynder at slappe mere af, kan du vænne den til at blive rørt på poterne, ørerne, etc.

Angst for børn

En ny baby i hjemmet er en stor mundfuld for de fleste katte. Høje lyde, et højt tempo og ting, der pludselig ryger på gulvet, kan gøre selv den mest robuste kat usikker. Start med at tage f.eks. et tæppe med hjem fra hospitalet, så katten kan vænne sig til babyens lugt. Efter barnet er kommet hjem, lader du katten snuse til babyen, mens du snakker beroligende til katten. Lad katten være med, mens du ammer barnet. Hvis katten vil ligge i vuggen, skyldes det ikke, at den har intentioner om at tage kvælertag på babyen. Den kan bare godt lide varmen og lugten. Kan du ikke lide dette, kan du købe et net at lægge over vuggen.

Du bør altid lære dine børn at respektere dyr. Katten skal have fred, når den spiser, sover og går på bakken. Aftal et sted hvor katten har "helle", dvs. kan være i fred. Mange anskaffer sig en kat, mens børnene er små, og det kan godt resultere i nogle ubehagelige oplevelser for katten. Derfor er det alfa og omega for kattens velbefindende, at den kan trække sig, når dens grænse er nået.

Har du en kat, der kun kommer frem, når dine små børn er lagt i seng, er der ikke meget at gøre ved det. Du kan selvfølgelig prøve med Feliway, men katten forbinder nok ubehaget med børnene. Mange har katte, som er trygge, rolige og kælnede, så længe børnene ikke er der. Det vil muligvis ændre sig, når børnene er blevet ældre.

Angst for fyrværkeri

Nytårsaften kan være kilde til angst hos mange katte. Har du en kat, som er meget bange for fyrværkeri, bør du nok overveje at blive hjemme. Det kan virke beroligende for katten at have et sted, hvor den kan gemme sig. F.eks. kan du lade døren til klædeskabet være åben, så den kan ligge derinde. Træk gardinerne/persiennerne for og lad radioen eller fjernsynet være tændt. Suppler eventuelt med Zylkene som er et naturprodukt, der har en beroligende virkning på mange katte.

Angst for transport

Den bedste forebyggelse mod angst for transport er at vænne katten til at komme i transportkasse og blive taget med på køre- og gåture så tidligt i livet som muligt. Hvis katten er bange, bør du altid lægge et tæppe over transportkassen og sørge for, at den har fastet, så den ikke kaster op.

Tag hensyn - skab tillid!

Nogle katte er angste af natur. Dette kan skyldes, at de er taget for tidligt fra deres mor og søskende og/eller ikke har været nok i hænder, da de var små killinger. Sådanne katte er ikke

ordentligt socialiserede og vil have forskellige adfærdsproblemer - f.eks. angst. Katten kan også blive angst efter en traumatisk hændelse - f.eks. at sidde fanget i en mørk skakt i tre døgn.

Det er vigtigt, at den angste kat ikke har mulighed for at gemme sig. Nogle gange kan det være nødvendigt at holde den på et begrænset område et stykke tid for ikke at stresser den. Luk af for sprækker hvor katten kan krybe i skjul. Hvis den kan gemme sig, vil verden omkring den blive ved med at virke farlig. Til gengæld skal det respekteres, når katten vil være i fred. Lad den komme til dig. Du bør sørge for, at den angste kat kan komme op i højden. Det giver selvtillid. Sæt f.eks. nogle hylder op, den kan kravle op på.

Det anbefales ikke at give katte beroligende piller, da det ofte har den modsatte effekt. Katten kan ikke forstå, hvad der sker med dens krop og bliver derfor stresset. Af positive midler kan nævnes baldrianrod eller -dråber, Feliway, AnxiCalm og Zylkene. Læs mere om disse produkter på producenternes hjemmesider.

DESTRUKTIVITET

Der findes mange forskellige grunde til, at katte kan få adfærdsproblemer. Mange af problemerne kan undgås ved forebyggelse og forståelse af kattens natur. Nedenunder giver vi nogen eksempler på adfærdsproblemer og løsninger på disse

Katten kradser uhensigtsmæssige steder

Anskaf kradsetræet før kattens ankomst. Gør det eventuelt ekstra tillokkende ved at komme et par baldriandråber på. Alle katte har behov for afmærke deres territorium ved at afsætte kradsemærker synlige steder. Desuden afsætter de samtidig deres duft vha. duftkirtler under poterne.

Der er både et visuelt og et duftmæssigt aspekt ved denne markeringsadfærd, og det visuelle skal du tage højde for, når du vælger kradsetræets placering i hjemmet. Derfor er det vigtigt, at kradsetræet ikke gemmes væk i en krog men står frit fremme, hvor det er synligt. Ydermere skal det være højt, så katten som minimum kan strække sig i sin fulde længde uden at nå toppen. Få katten til at benytte kradsetræet ved at lege med noget legetøj op ad det. Hvis katten allerede kradser i møblerne, kan du anspore den til at bruge kradsetræet ved at flytte det i nærheden af kradsestedet. Beskyt møblet ved at bruge dobbelklæbende tape, plastic eller simpelthen flytte det. Dette er kun for en periode, indtil katten igen har lært at bruge træet. Når det er tilfældet, flytter du meter for meter kradsetræet tilbage på plads. Du bør altid huske, at det er en del af

kattens natur at kradsse, og det er din opgave at indrette hjemmet, så det bliver indbydende for katten at kradsse de rigtige steder.

Katten går i potteplanterne

Dette problem støder man oftest på hos katte, der kun lever indendørs. Det kan være, den vælter potteplanterne, bider i dem eller graver i jorden. Husk at dit hjem bør indrettes, så katten også kan leve der. Katte, der lever inde, har behov for at kunne bevæge sig på hylder, vindueskarme og reoler. Tænk derfor på om katten har mulighed for dette, eller om der er nips og planter overalt. Det er vigtigt at dække kattens behov. Derfor bør den også have mulighed for at kunne spise kattegræs.

Mange katte går i planter; enten fordi de mangler græs eller pga. kedsomhed. Har du problemer med, at katten graver i planterne, kan du komme sten på jorden. Hvis katten bider i planterne, og du har sørget for kattegræs, kan du enten sætte planten et sted hen, hvor katten ikke lige har adgang til den, eller du kan fugte bladene med fx citronsaft. Killinger skal opdrages til at lade planter være. Du er derfor nødt til at bruge f.eks. en vandpistol eller fjerne den fra planten 120 gange og sige "NEJ".

Hvis katten tigger

Giv kun katten mad når katten ikke tigger (sover eller er beskæftiget). Ellers belønner du den uønskede adfærd. En kat, der keder sig, vil være tilbøjelig til at spise mere og bevæge sig for lidt, så det er vigtigt at holde den beskæftiget med forskellige aktiviteter. F.eks. kan du vælge at fodre med en foderbold, så katten får både fysisk og mental udfordring ved fodringstid. Dette stimulerer dens instinktive jagtdrive. Husk ikke samtidig at fodre i den sædvanlige skål og vej maden af, så katten ikke bliver overvægtig.

Katten bider i ledninger

Bider din kat/killinger i ledninger, kan du løse problemet ved at gnide ledningerne med rå løg eller smøre dem med citronsaft. Du kan også bruge kabelbakker, så katten ikke kan komme til ledningerne.

Katten soignerer sig overdrevent

Hvis katten vasker sig overdrevent, kan det have ubehagelige konsekvenser, dvs. hårløse områder eller betændte sår. Denne handling kan opstå pga. angst, utryghed, stress eller depression over, at katten f.eks. har mistet sin artsfælle (legekammerat). Hvis katten har udført denne handling i lang tid, kan det udvikle sig til en tvangshandling, som kun kan afhjælpes af en dyrlæge med speciale i adfærdsproblemer. Du skal selvfølgelig sikre dig, at katten ikke har lopper eller nogen form for allergi. Ændrer din kat pludseligt adfærd, bør du altid kontakte dyrlægen eller Kattehjemmet.

TVANGSHANDLINGER

OCD

Katte kan præcis som mennesker kan lide af tvangshandlinger. I fagsprog kaldes denne tilstand OCD, hvilket står for „Obsessive Compulsive Disorder” (obsessiv-kompulsiv tilstand). Katten udfører den samme handling igen og igen, selvom handlingen ikke tjener noget formål, og nogle katte udviser decideret selvdestruktiv adfærd såsom at angribe deres egen hale og bide den til blods.

Årsag

Der hersker ingen tvivl om, at årsagen til disse tvangshandlinger - uskadelige så vel som destruktive - typisk skal findes i en for tidlig separation fra mor og søskende, da katten var killing. Tages en killing fra, før den er 12 uger, har den ikke nået at overstå sin socialiseringsperiode, hvorfor den ikke har lært nogle grundlæggende sociale færdigheder. Alle killinger, der er taget fra tidligt fra deres mor og søskende, udvikler en eller anden form for adfærdsforstyrrelse senere i livet.

Adfærd

For nogle kattes vedkommende er denne adfærdsforstyrrelse næsten ikke mærkbar for os mennesker, og lægger vi overhovedet mærke til den, kan vi sagtens leve med den. Måske er

katten ekstremt knyttet til kun en person, eller også bliver den let ængstelig, når der kommer gæster.

Desværre forholder det sig oftest anderledes: Katten er urenlig, aggressiv, angst, uberegnelig, destruktiv, fjern eller på anden vis i besiddelse af en adfærd, der gør den stort set umulig at dele sin tilværelse med. En sådan kat har ikke mange chancer for at få et godt liv - og dette blot fordi, nogen valgte at fjerne den fra sin familie for tidligt.

Behandling

De decideret destruktive tvangshandlinger er heldigvis sjældne, men når de forekommer, er de yderst svære at behandle. Forsøg at aflede kattens opmærksomhed, når den enten skal til eller allerede er i færd med at udføre sin tvangshandling, og beløn den når det lykkes. Kig på hjemmet med katteøjne og se, om der er forhold, der stresser katten. Nogle katte udfører deres tvangshandlinger, når de bliver stressede, og man vil således kunne mindske den tvangsprægede adfærd ved at nedsætte stressniveauet. Sidst men ikke mindst bør man konsultere en dyrlæge, såfremt katten pådrager sig selv skade.

OBS: Det er ulovligt at købe, sælge, forære eller modtage killinger under 12 uger. Se Bekendtgørelse om overdragelse af kattekillinger på [Retsinfo.dk](https://www.retsinfo.dk).

ULDSUTTERI

Måske har du haft en kat, som gav sig til at sutte på dit tøj, når du sad med den. Killinger er født med et behov for at sutte, da det er sådan, de dier hos deres mor. Killingen begynder at spise selv, når den er ca. 4 - 5 uger gammel, og de fleste katemødre lader ikke killinger over 8-10 uger die. Bliver killingen moderløs, før den er 12 uger og færdigsocialiseret, er det muligt, at den ikke har fået tilfredsstillt sit suttebehov. I stedet overfører den behovet for at die til en finger, sin hale, et stykke tøj; mulighederne er mange.

At katten føler behov for at sutte er ikke i sig selv et problem, men vanen kan blive problematisk, hvis katten kaster sin kærlighed på stof eller andet materiale, som den sluger, mens den sutter.

Hvis katten ynder at sutte på eksempelvis en uldsweater, vil ulden samle sig i maven, hvilket kan medføre forstoppelse, mavesmerter og alvorligere komplikationer. I dette tilfælde må man undlade at lade kattens foretrukne materiale ligge fremme og i stedet købe et tøjdyr med glat overflade, den kan benytte i stedet. I ganske sjældne tilfælde udvikler enkelte katte et tvangspræget forhold til at sutte, hvor katten f.eks. sutter så voldsomt på sin hale, at pels og hud tager skade. I så fald må man opsøge en dyrlæge, som kan foreslå den rette behandling til ens kat.